ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 8.12.2009
COM(2009)668 τελικό

Πρόταση

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

με την οποία επιτρέπεται στην Δημοκρατία της Λιθουανίας να παρατείνει την εφαρμογή μέτρου παρέκκλισης από το άρθρο 193 της οδηγίας 2006/112/ΕΚ σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας

(Το κείμενο στη λιθουανική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αιτιολόγηση και στόχοι της πρότασης

Σύμφωνα με το άρθρο 395 της οδηγίας 2006/112/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Νοεμβρίου 2006, σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθεμένης αξίας[1] (εφεξής «οδηγία ΦΠΑ»), το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα έπειτα από πρόταση της Επιτροπής, μπορεί να επιτρέπει σε κάθε κράτος μέλος να θεσπίζει ειδικά μέτρα παρέκκλισης από τις διατάξεις της εν λόγω οδηγίας, για λόγους απλούστευσης της διαδικασίας επιβάρυνσης του φόρου ή πρόληψης ορισμένων τύπων φοροδιαφυγής ή φοροαποφυγής.

Με επιστολή που πρωτοκολλήθηκε στη Γενική Γραμματεία της Επιτροπής στις 9 Σεπτεμβρίου 2009, η Δημοκρατία της Λιθουανίας (εφεξής «Λιθουανία») ζήτησε την άδεια να παρατείνει την εφαρμογή μέτρου παρέκκλισης από το άρθρο 193 της οδηγίας ΦΠΑ. Σύμφωνα με το άρθρο 395 παράγραφος 2 της οδηγίας ΦΠΑ, η Επιτροπή ενημέρωσε τα άλλα κράτη μέλη, με επιστολή της 27ης Οκτωβρίου 2009, σχετικά με το αίτημα της Λιθουανίας. Με επιστολή της 29ης Οκτωβρίου 2009, η Επιτροπή κοινοποίησε στη Λιθουανία ότι διέθετε όλες τις απαραίτητες πληροφορίες για την εκτίμηση του αιτήματος.

Γενικό πλαίσιο

Η λιθουανική κυβέρνηση θα ήθελε να παρατείνει τη σημερινή εφαρμογή του μηχανισμού αντίστροφης επιβάρυνσης όσον αφορά τις παραδόσεις ξυλείας, καθώς και τις παραδόσεις αγαθών και τις παροχές υπηρεσιών που πραγματοποιούν υποκείμενοι στον φόρο που έχουν τεθεί σε διαδικασία αφερεγγυότητας ή σε διαδικασία αναδιάρθρωσης υπό δικαστική εποπτεία.

Όσον αφορά τις παραδόσεις ξυλείας, η Λιθουανία βρέθηκε αντιμέτωπη με μεγάλο αριθμό επιχειρηματιών που δεν εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους. Οι επιχειρήσεις του τομέα αυτού είναι συνήθως μικροί μεταπωλητές και μεσάζοντες, οι οποίοι συχνά εξαφανίζονται χωρίς να καταβάλουν προηγουμένως στις φορολογικές αρχές τον φόρο με τον οποίο επιβαρύνονται οι παραδόσεις τους, ενώ ο πελάτης διαθέτει έγκυρο τιμολόγιο που του επιτρέπει να ζητήσει έκπτωση του ΦΠΑ.

Συχνά, οι υποκείμενοι στο φόρο που έχουν τεθεί σε διαδικασία αφερεγγυότητας ή σε διαδικασία αναδιάρθρωσης που υπό δικαστική εποπτεία δεν είναι σε θέση ή δεν θέλουν να καταβάλουν στις φορολογικές αρχές τον ΦΠΑ που έλαβαν από τους πελάτες τους. Ωστόσο, ο αγοραστής έχει τη δυνατότητα έκπτωσης του ΦΠΑ, εφόσον έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του.

Με τον μηχανισμό αντίστροφης επιβάρυνσης, ο πελάτης είναι αυτός που καθίσταται υποκείμενος στην καταβολή του ΦΠΑ για τις εγχώριες συναλλαγές. Η διάταξη αυτή αποτελεί παρέκκλιση από τον γενικό κανόνα, όπως καθορίζεται στο άρθρο 183 της οδηγίας ΦΠΑ, σύμφωνα με τον οποίο ο ΦΠΑ οφείλεται κανονικά από τον υποκείμενο

[1] ΕΕ L 347 της 11.12.2006, σ. 1.

στον φόρο ο οποίος πραγματοποιεί παράδοση αγαθών ή παροχή υπηρεσιών.

Αυτό το μέτρο παρέκκλισης (που παρεκκλίνει από την τότε εφαρμοστέα έκτη οδηγία[2], η οποία αντικαταστάθηκε έκτοτε, χωρίς σημαντική τροποποίηση του περιεχομένου της, από την οδηγία ΦΠΑ) είχε αρχικά χορηγηθεί από την απόφαση 2006/388/ΕΚ του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2006[3].

Αρχικά, το εν λόγω μέτρο παρέκκλισης εφαρμοζόταν επίσης σε ορισμένες παραδόσεις απορριμμάτων, καθώς και σε ορισμένες παροχές υπηρεσιών στον κατασκευαστικό τομέα. Σύμφωνα με το άρθρο 3 της εν λόγω απόφασης, η άδεια θα έπαυε να ισχύει την ημερομηνία θέσης σε ισχύ (υπό την προϋπόθεση ότι η ημερομηνία αυτή ήταν πριν από την 31η Δεκεμβρίου 2009) οδηγίας για τον εξορθολογισμό των παρεκκλίσεων δυνάμει του άρθρου 27 της έκτης οδηγίας (που έχει γίνει άρθρο 395 της οδηγίας ΦΠΑ), η οποία προβλέπει ειδικό καθεστώς για την εφαρμογή του ΦΠΑ στους τομείς αυτούς. Αυτό έγινε με την καλούμενη οδηγία εξορθολογισμού[4], η οποία αντικατέστησε την απόφαση ως νομική βάση για την εφαρμογή του μηχανισμού αντίστροφης επιβάρυνσης στους δύο αυτούς τομείς που, ως εκ τούτου, δεν αποτελούν πλέον αντικείμενο της αίτησης παράτασης και της απόφασης αυτής.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι τα πραγματικά περιστατικά στα οποία βασίστηκε η αρχική παρέκκλιση εξακολουθούν να ισχύουν και ότι η προηγούμενη παρέκκλιση επέτρεψε στη Λιθουανία να περιορίσει τον κίνδυνο φοροδιαφυγής όσον αφορά τον ΦΠΑ και να απλουστεύσει τη διαδικασία επιβολής του φόρου στην αγορά ξυλείας και όσον αφορά ορισμένες παραδόσεις υπό διαδικασία αδυναμίας πληρωμών ή διαδικασία αναδιάρθρωσης. Ως εκ τούτου, η παρέκκλιση πρέπει να χορηγηθεί για μια ακόμα, περιορισμένη, περίοδο.

Ισχύουσες διατάξεις στον τομέα που καλύπτει η πρόταση

Παρόμοιες παρεκκλίσεις σε σχέση με το άρθρο 193 της οδηγίας ΦΠΑ έχουν χορηγηθεί σε άλλα κράτη μέλη.

Συνοχή με άλλες πολιτικές και στόχους της Ένωσης

Άνευ αντικειμένου.

ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΙΣ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

Διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη

Άνευ αντικειμένου.

---

[2] Οδηγία 77/388/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1977, για την εναρμόνιση των νομοθεσιών των κρατών μελών των σχετικών με τους φόρους κύκλου εργασιών - Κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας: ομοιόμορφη φορολογική βάση (ΕΕ L 145 της 13.6.1977).

[3] ΕΕ L 150 της 03.06.2006, σ. 13.

[4] Οδηγία 2006/69/ΕΚ του Συμβουλίου της 24ης Ιουλίου 2006 για τροποποίηση της οδηγίας 77/388/ΕΟΚ όσον αφορά ορισμένα μέτρα που αποσκοπούν να απλουστεύσουν τη διαδικασία επιβολής του φόρου προστιθέμενης αξίας και να συνδράμουν στην πάταξη της φοροδιαφυγής ή φοροαποφυγής και για την κατάργηση ορισμένων αποφάσεων χορήγησης παρεκκλίσεων (ΕΕ L 221 της 12.8.2006, σ. 9).

Προσφυγή στη γνώμη εμπειρογνωμόνων

Δεν υπήρξε ανάγκη προσφυγής σε εξωτερικούς εμπειρογνώμονες.

Εκτίμηση επιπτώσεων

Η πρόταση απόφασης αποβλέπει στην απλούστευση της διαδικασίας επιβολής του ΦΠΑ και στην πάταξη των περιπτώσεων φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής όσον αφορά τον ΦΠΑ και, ως εκ τούτου, έχει δυνητικά θετικό οικονομικό αντίκτυπο.

Εν πάση περιπτώσει, η απόφαση θα έχει μικρό αντίκτυπο λόγω του περιορισμένου πεδίου εφαρμογής της παρέκκλισης.

ΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Συνοπτική παρουσίαση της προτεινόμενης ενέργειας

Χορήγηση άδειας στη Λιθουανία να συνεχίσει να εφαρμόζει μέτρο παρέκκλισης από το άρθρο 193 της οδηγίας ΦΠΑ όσον αφορά τη χρήση μηχανισμού αντίστροφης επιβάρυνσης για τις συναλλαγές στον τομέα της ξυλείας στην περίπτωση παραδόσεων αγαθών και παροχής υπηρεσιών από επιχειρήσεις που τέθηκαν σε διαδικασία αφερεγγυότητας ή διαδικασία αναδιάρθρωσης υπό δικαστική εποπτεία.

Νομική βάση

Άρθρο 395 της οδηγίας ΦΠΑ.

Αρχή της επικουρικότητας

Σύμφωνα με το άρθρο 395 της οδηγίας ΦΠΑ, το κράτος μέλος που επιθυμεί να θεσπίσει μέτρα παρέκκλισης από την εν λόγω οδηγία πρέπει να λάβει την έγκριση του Συμβουλίου, η οποία θα έχει τη μορφή απόφασης του Συμβουλίου. Επομένως, η πρόταση είναι σύμφωνη με την αρχή της επικουρικότητας.

Αρχή της αναλογικότητας

Η πρόταση είναι σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας για τον(τους) εξής λόγο(ους).

Η παρούσα απόφαση αφορά άδεια χορηγούμενη σε κράτος μέλος κατόπιν αιτήσεώς του και δεν συνιστά υποχρέωση.

Δεδομένου του περιορισμένου πεδίου εφαρμογής της παρέκκλισης, το ειδικό μέτρο είναι ανάλογο προς τον επιδιωκόμενο στόχο.

Επιλογή μέσων

Σύμφωνα με το άρθρο 395 της οδηγίας ΦΠΑ, παρέκκλιση από τους κοινούς κανόνες σε θέματα ΦΠΑ επιτρέπεται μόνο με ομόφωνη απόφαση του Συμβουλίου έπειτα από πρόταση της Επιτροπής. Εξάλλου, η απόφαση του Συμβουλίου αποτελεί το πλέον κατάλληλο μέσο, δεδομένου ότι μπορεί να απευθύνεται σε μεμονωμένα κράτη μέλη.

ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Η πρόταση δεν έχει επιπτώσεις για τον κοινοτικό προϋπολογισμό.

ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Ρήτρα επανεξέτασης/αναθεώρησης/λήξης ισχύος

Η πρόταση περιλαμβάνει ρήτρα λήξης ισχύος.

Πρόταση

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

με την οποία επιτρέπεται στην Δημοκρατία της Λιθουανίας να παρατείνει την εφαρμογή μέτρου παρέκκλισης από το άρθρο 193 της οδηγίας 2006/112/ΕΚ σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας

(Το κείμενο στη λιθουανική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

την οδηγία 2006/112/ΕΚ του Συμβουλίου[5], της 28ης Νοεμβρίου 2006, για το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας, και ιδίως το άρθρο 395 παράγραφος 1,

την πρόταση της Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Με επιστολή που πρωτοκολλήθηκε στη Γενική Γραμματεία της Επιτροπής στις 9 Σεπτεμβρίου 2009, η Λιθουανία ζήτησε την άδεια να παρατείνει την εφαρμογή μέτρου παρέκκλισης από τις διατάξεις της οδηγίας 2006/112/ΕΚ του Συμβουλίου όσον αφορά τον υπόχρεο του φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) στις φορολογικές αρχές.

(2) Σύμφωνα με το άρθρο 395 παράγραφος 2 της οδηγίας 2006/112/ΕΚ, η Επιτροπή ενημέρωσε τα άλλα κράτη μέλη, με επιστολή της 27ης Οκτωβρίου 2009, σχετικά με το αίτημα που υπέβαλε η Λιθουανία. Με επιστολή της 29ης Οκτωβρίου 2009, η Επιτροπή γνωστοποίησε στη Λιθουανία ότι διέθετε όλες τις απαραίτητες πληροφορίες για την εκτίμηση του αιτήματός της.

(3) Σκοπός του μέτρου είναι να συνεχίσει να ορίζεται ο λήπτης των αγαθών ή υπηρεσιών ως υπόχρεος του ΦΠΑ που οφείλεται για τις παραδόσεις αγαθών και την παροχή υπηρεσιών στην περίπτωση διαδικασιών αδυναμίας πληρωμών ή αναδιάρθρωσης υπό δικαστική εποπτεία, καθώς και για τις συναλλαγές στον τομέα της ξυλείας.

(4) Πολύ συχνά, οι υποκείμενοι στον φόρο που έχουν τεθεί σε διαδικασία αφερεγγυότητας ή σε διαδικασία αναδιάρθρωσης υπό δικαστική εποπτεία, λόγω των οικονομικών δυσχερειών που αντιμετωπίζουν, δεν καταβάλλουν στις φορολογικές αρχές τον ΦΠΑ με τον οποίο επιβαρύνονται οι παραδόσεις αγαθών και οι παροχές υπηρεσιών που πραγματοποιούν. Ωστόσο, ο λήπτης, εφόσον είναι υποκείμενος στον φόρο με δικαίωμα έκπτωσης, έχει τη δυνατότητα έκπτωσης του ΦΠΑ ακόμη κι αν ο

[5] ΕΕ L 347 της 11.12.2006, σ. 1.

φόρος αυτός δεν έχει καταβληθεί στις φορολογικές αρχές από τον προμηθευτή των αγαθών ή τον πάροχο των υπηρεσιών.

(5) Λόγω της φύσης της εν λόγω αγοράς και των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που διεξάγονται σ' αυτήν, η Λιθουανία αντιμετώπισε προβλήματα στην αγορά ξυλείας, όπου κυριαρχούν οι μικρές επιχειρήσεις, συχνά μεταπωλητές και μεσάζοντες, τις οποίες είναι δύσκολο να ελέγξουν οι φορολογικές αρχές. Η συνηθέστερη μορφή φοροδιαφυγής συνίσταται στην τιμολόγηση παραδόσεων αγαθών και παροχών υπηρεσιών και εν συνεχεία στην εξαφάνιση της επιχείρησης χωρίς να καταβάλει προηγουμένως τον φόρο, ενώ ο πελάτης διαθέτει έγκυρο τιμολόγιο που του επιτρέπει να ζητήσει έκπτωση φόρου.

(6) Επιτρέποντας στις φορολογικές αρχές να ορίσουν τον λήπτη των αγαθών ή των υπηρεσιών ως υπόχρεο του ΦΠΑ στις προαναφερθείσες περιπτώσεις, η παρέκκλιση επιλύει τα προβλήματα είσπραξης του ΦΠΑ, χωρίς να μεταβάλλει το ποσό του οφειλόμενου φόρου. Η παρέκκλιση απλουστεύει το έργο των φορολογικών αρχών όσον αφορά την είσπραξη του φόρου ή την αποτροπή ορισμένων περιπτώσεων φοροδιαφυγής ή φοροαποφυγής. Εν προκειμένω, το μέτρο αυτό αποτελεί παρέκκλιση από το άρθρο 193 της οδηγίας 2006/112/ΕΚ, το οποίο ορίζει ότι ο φόρος οφείλεται κανονικά από τον υποκείμενο στον φόρο ο οποίος πραγματοποιεί παράδοση αγαθών ή παροχή υπηρεσιών.

(7) Αυτό το μέτρο παρέκκλισης είχε επιτραπεί με την απόφαση 2006/388/ΕΚ του Συμβουλίου[6] από την τότε εφαρμοστέα έκτη οδηγία 77/388/ΕΚ του Συμβουλίου περί εναρμονίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών των σχετικών με τους φόρους κύκλου εργασιών - κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας: ομοιόμορφη φορολογική βάση[7].

(8) Η Επιτροπή θεωρεί ότι τα πραγματικά και νομικά περιστατικά που δικαιολογούσαν την τρέχουσα εφαρμογή του συγκεκριμένου μέτρου παρέκκλισης δεν έχουν μεταβληθεί και εξακολουθούν να ισχύουν. Ως εκ τούτου, είναι σκόπιμο να επιτραπεί στη Λιθουανία να εφαρμόσει το εν λόγω μέτρο για μια ακόμα, περιορισμένη, περίοδο.

(9) Η παρέκκλιση δεν θα έχει αρνητικές συνέπειες στους ιδίους πόρους της Κοινότητας που προέρχονται από τον ΦΠΑ,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 193 της οδηγίας 2006/112/ΕΚ, παρέχεται η δυνατότητα στη Λιθουανία να εξακολουθήσει να ορίζει ως υπόχρεο του φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) τον υποκείμενο στον φόρο λήπτη των ακόλουθων αγαθών ή υπηρεσιών.

1) παροχή αγαθών και υπηρεσιών από υποκείμενο στον φόρο που έχει τεθεί σε διαδικασία αφερεγγυότητας ή σε διαδικασία αναδιάρθρωσης υπό δικαστική εποπτεία·

---

[6] ΕΕ L 150 της 03.06.2006, σ. 13.
[7] ΕΕ L 145 της 13.06.1977, σ. 1.

2) παραδόσεις ξυλείας.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 2012.

Άρθρο 3

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στη Δημοκρατία της Λιθουανίας.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος